

Odgovor – vsebinski del

Ljubljana, 10. 6. 2016

Spoštovani g. Dušan Mramor, minister za finance v 12. vladi RS!

Iskreno se vam zahvaljujemo za poslane odgovore s priloženimi gradivi, kjer pojasnujete, da so bile vse aktivnosti formalno korektno in izvedene transparentno. Še vedno pa ostaja nepojasnjeno, zakaj ste se na MF odločili prav tako, zakaj niste transparentno ravnali drugače? Odločitev, da je treba banke sanirati, nato zmanjševati obseg njihovih aktivnosti in jih nazadnje prodati, je bila sprejeta v čudnih, še vedno ne povsem razjasnjenih dogajanjih. Vrednotenje in izbrani način sanacije nedvomno škodujeta slovenskim razvojnim interesom. Potek sanacije je še vedno škodljiv, Minister za finance pa ne predlaga potrebnih korekcij.

Žal se v vašem odgovoru izognete tudi vprašanju o 'ropu stoletja' 100.000 malih vlagateljev s povprečno vlogo 1380 evrov. Bistvo je v hipotetičnem likvidacijskem vrednotenju aktive bank, ki so ga po nareku Evropske komisije in v polnem sodelovanju MF in BS izvedli svetovalci (ne revizorji) podjetij Ernst & Young in Deloitte ter firme za vrednotenje nepremičnin CBRE, Jines Lang LaSalle Cushman & Wakefield in Cliiers. Z njimi so 'izničili' kapital bank ter lastnino imetnikov delnic in podrejenih obveznic v nasprotju z zakonodajo in mednarodnimi računovodskimi standardi; globoko podcenjene terjatve in zlasti zavarovanja so potem nepovratno prenesli na 'slabo banko'. Čeprav protagonisti na vse možne načine skrivajo poneverjene dokumente, je resnica v zadnjih dveh letih in pol prišla na dan. Pripenjamo kratek povzetek izsledkov, ki so rezultat preiskovalnega novinarstva, strokovnjakov in očitvidcev dogajanj znotraj Banke Slovenije in prizadetih ban – prosimo, da jo skupaj s priporočenimi članki preberete (seznam smo poslali zadnjič).

Dejstvo je, da nobena od držav EU ni sprejela take zakonodaje, kot jo je Slovenija, saj bi to pomenilo uničenje kapitalskega trga, kar se je v Sloveniji dejansko zgodilo. Druge države tega niso naredile niti po izdaji Sporočila Evropske komisije 2013 niti po sprejemu podobne direktive junija 2014. Zato ste (država) sedaj prisiljeni razprodajati skupno državno (prej družbeno) premoženje po nižani vrednosti. Izgovarjanje na Evropsko komisijo pri vrednotenju »tveganih postavk, ki so bile prenesene na DUTB« je pingpong, ki ga gledamo zadnji dve leti – Evropska komisija trdi, da je bila to odločitev slovenske vlade, ki jo je Evropska komisija samo potrdila.

Nesprejemljiva je tudi teza, da bi poštena rešitev poddržavljenja bank »vrnila t. i. 'bančno luknjo'«. Na to nevarnost so izbrisani delničarji in lastniki podrejenih obveznic pravočasno opozarjali:

- V nasprotju z načeli pravne države je prodajati premoženje, za katerega obstoji utemeljen sum, da je bilo odtujeno (ukradeno) lastnikom na nezakonit način, dokler Ustavno sodišče o zadevi ne razsodi.
- Ko bo Ustavno sodišče vrnilo premoženje okradenim lastnikom bank in podrejenih obveznic, bi se lastnina države v prizadetih bankah samo prepisala na izbrisane lastnike, v bankah in državnem dolgu se razen lastnikov ne bi spremenilo nič. Sredstev za to je (bilo pred prodajo NKBM) v bankah več kot dovolj.

Pripeto mnenje vlade od 6. 11. 2014 poznamo, prizadeti so nanj odgovorili 7. 1. 2015 na 22 straneh in s priložo št. 1 na 30 straneh ter dne 16. 1. 2015 z dodatno priložo št. 2 in v njej utemeljeno zavrnilo vladne izgovore in polresnice.

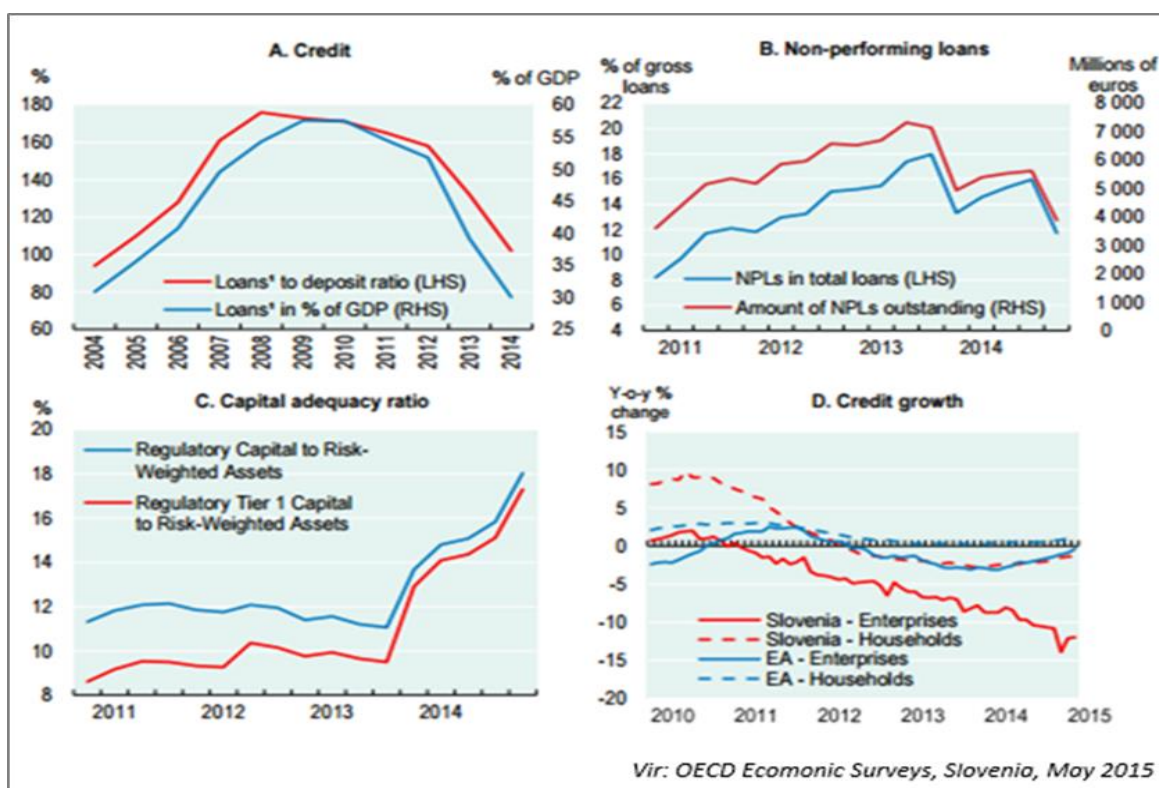
Analize OECD (priloga) kažejo, da je bilo razlaščenje imetnikov delnic in podrejenih obveznic nepotrebno, zadoščale bi manjše dokapitalizacije bank (za NKBM 30 milijonov evrov), vendar je takratna vlada dokapitalizacijo na borzi prepovedala in delničarje NKBM z inflacijo delnic od 39 na milijonov na 323 milijonov (185 milijonov po ceni 1,3 centa) nepošteno iztisnila iz lastništva.

Priloga: analize OECD¹ idr.

Analize OECD potrjujejo naše trditve glede spornosti obsega sanacije in nepotrebnosti podžavljenja slovenskih bank (**Graf 1**):

- razmerje med krediti in depoziti se je znižalo od 180 % leta 2008 na 100 % konec leta 2014, pospešek se je začel konec leta 2012, vpliva sanacije bank na krivulji ni opaziti (**Graf 1A**).
- delež slabih kreditov se je s sanacijo znižal iz 18 % (6 G€, milijard evrov) na 13,5 % (3,8 G€) in potem v treh četrletjih ponovno zrasel na 16 % (5,5 G€); nato je v enem četrletju samodejno padel toliko kot s sanacijo bank – brez vsake dokapitalizacije (**Graf 1B**);
- kapitalska ustreznost bank (Tier 1) je s sanacijo zrastle iz 9,5 % na 13 %, od takrat pa se je brez kakšnih dokapitalizacij povečala na 17,5 %, torej več kot s sanacijo (**Graf 1C**);
- posojila podjetjem se znižujejo od leta 2010, zniževanje raste, vsako leto je za dobre 3 % nižje kot v letu prej, vsako četrletje za 0,8 % nižje kot v prejšnjem (**Graf 1D**), v zadnjem četrletju za –12 %;

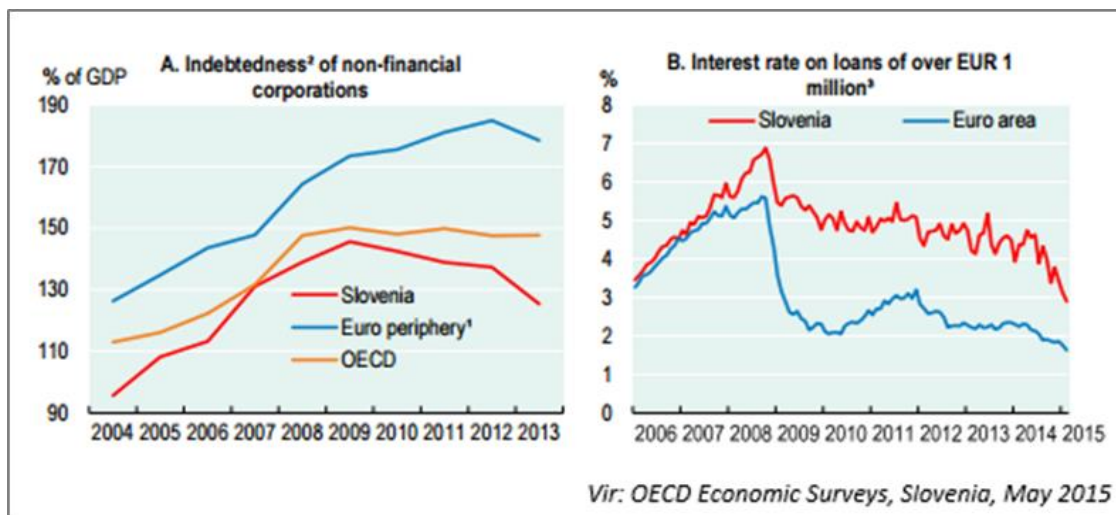
Graf 1

Razmerje med dolgom in lastniškim kapitalom je bilo v podjetjih okoli 1,4 – višjega je imelo 6 držav OECD, med njimi sta bili Italija in Češka (**Graf 2**). Po deležu dolgov nefinančnih družb v BDP je Slovenija bila (kljub rasti zadolženosti od 2001 do 2009 in padanju BDP od 2009 naprej) vsa leta pod povprečjem držav EU in daleč pod povprečjem držav PIIGS (**Graf 2A**). Ob tem je res, da je bilo gospodarstvo od leta 2008 dalje obremenjeno z 2–3 % višjimi obrestnimi merami, kot je bilo povprečje držav OECD (**Graf 2B**). To je seveda potrebno upoštevati pri ocenjevanju donosnosti podjetij, kar se pri nas ne dogaja. Zato prihaja do napačnih zaključkov, nepravilnih krivcev in razprodaje državnega premoženja.

¹ OECD Economic Surveys, Slovenia, May 2015. Dostop 2015-12-17. <http://www.oecd.org/eco/surveys/Slovenia-2015-overview.pdf>

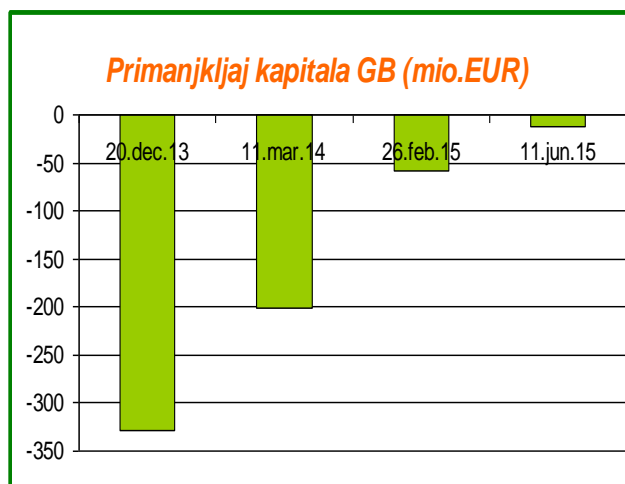
Graf 2

Primer Gorenjske banke (Preglednica 1 in Graf 3), ki je imela pred vrednotenjem za 91 M€ več kapitala, kot je bila zahteva Banke Slovenije, naj bi decembra imela 328 M€ primanjkljaja. Ta se je potem zmanjševal, ne da bi prišlo do dokapitalizacije. Podobne bi se sami rešili tudi NKBM in Banka Celje.

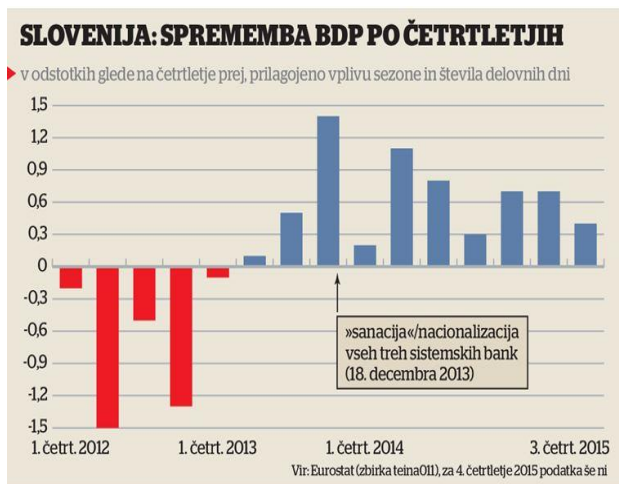
Datum	30. 7. 2013	17. 12. 2013	19. 3. 2014	26. 2. 2015	11. 6. 2015
'Primanjkljaj' 2013–2015	+91 M€	-328 M€	-201 M€	-58 M€	-13 M€
Kapitalski količnik, 31. 12.		13,42	16,64	17,87	

Preglednica 1: Gorenjska banka: leta 2013 ocenjeni 'primanjkljaj' kapitala za 2013–2015 po zahtevah Banke Slovenije v milijonih evrov

Graf 3

Podatki Eurostata kažejo, da sanacija bank ni nič vplivala na rast BDP (ta je bila v 4. kvartalu 2013 že med najvišjimi v EU-27, Graf 4) in tudi ne na zahtevani donos 10-letnih državnih obveznic, ki so v EU padale od poletja 2013 (Graf 5). EuroPlus Monitor je 3. decembra 2012 ocenil Slovenijo glede na odpornost na finančne šoke najvišje v EU-28, pred Nemčijo, Švedsko, Avstrijo idr. (Preglednica 2).

Graf 4

Graf 5

ODPORNOST NA FINANČNE ŠOKE, JESEN 2013

(10-največja, 0-najmanjša odpornost)

Država	Točke
Slovenija	7,7
Slovaška	7,6
Nemčija	7,5
Estonija	7,5
Švedska	6,8
Poljska	6,4
Avstrija	6,1
Nizozemska	6,1
Finska	5,8
Luksemburg	5,7
Italija	5,6
Francija	5,4
Grčija	5,3
Španija	5,2
Belgija	5,2
V. Britanija	5,0
Portugalska	4,1
Malta	4,1
Irska	3,8
Ciper	3,6

Vir: 2013 Euro Plus Monitor: From Pain to Gain, Berenberg & The Lisbon Council, 3. decembra 2013; str. 62

Preglednica 2